

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра мистецьких дисциплін та методик їх навчання

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи
Марія Боднар Марія Боднар

«29» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ З ФАХУ

рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
освітньо-професійна програма
Середня освіта (Музичне мистецтво). Хореографія

Кременець – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Виконавська майстерність з фаху»: для здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Кременець, 2022. 34 с.

Розробники:

Ратинська Інна Василівна – завідувач кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, кандидат педагогічних наук.

Легкун Оксана Гаврилівна– доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, кандидат мистецтвознавства, доцент.

Соляр Лариса Віталаївна – доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, кандидат педагогічних наук.

Томашівська Маряна Мирославівна – старший викладач кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, кандидат педагогічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Протокол №1 від 29 серпня 2022 року.

Завідувач кафедри

Інна Ратинська

Вступ

У сучасних умовах реорганізації музично-педагогічної освіти актуальними залишаються питання ефективної підготовки фахівців для подальшої творчої та освітньої діяльності. Процес постійного професійного зростання у галузі музичної освіти вимагає від здобувачів досконалого володіння виконавською майстерністю.

Обізнаність в галузі виконавського мистецтва сприяє підвищенню загальної культури студента. Виконавець повинен мати не тільки високу культуру, а й добре розвинутий механізм почуттів: емоційну пам'ять, уміння керувати власними почуттями, настроями, мати здатність емоційно відтворити образний світ у процесі розгортання драматургії музичного твору.

Таке широке й усебічне уявлення про мистецьку майстерність набуває все більшої актуальності в умовах постійного розширення історичних та стильових горизонтів у інтонуванні музичної культури та стратегічної націленості музично-мистецької освіти та славетних напрацювань української музичної культури.

Опанування освітнім компонентом «Виконавська майстерність з фаху» забезпечує умови формування і розвитку магістрантами програмних компетентностей, які дозволять їм оволодіти основними знаннями, вміннями, навичками, необхідними для здійснення фахової діяльності у сфері музичного мистецтва та викладання спеціальних дисциплін.

Навчальна дисципліна «Виконавська майстерність з фаху» опановується магістрантами у тісному взаємозв'язку із навчальними дисциплінами: «Науково-методичні дослідження з питань музичного виховання», «Теорія і методика викладання музичних дисциплін у ЗВО», «Методика викладання інтегрованого курсу «Мистецтво», «Основи музичної інтерпретації».

Ключові слова: виконавська майстерність, музично-педагогічна освіта, фах.

1. Опис предмета навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6 ЄКТС	Галузь 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Змістових модулів – 7	Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво). Хореографія	Рік підготовки	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання –		1, 2, 3	1, 2, 3-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		1 – 3-й	1 – 3-й
		Лекції	
		Лабораторні	
		26 год.	
		Практичні	
		80 год.	
		Самостійна робота	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 практичних : 80 самостійної роботи студента – 100	Освітній рівень: другий (магістерський)	100 год.	154 год.
		Вид контролю:	
		Екзамен 1, 3 семестр	Екзамен 3 семестр
		Залік 2 семестр	Залік 2 семестр

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 44,4% / 55,6%;

для заочної форми навчання – 14,4% / 85,6%;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Завдання курсу «Виконавська майстерність з фаху» полягає в тому, щоб сформувати у студентів мистецький світогляд, удосконалити рівень професійної майстерності, обґрунтувати музично-естетичну та виховну цінність обраного музичного репертуару.

Метою викладання навчального предмету «Виконавська майстерність з фаху» є розвиток загальнокультурного та музично-творчого потенціалу студентів на основі формування відповідного комплексу виконавських умінь та навичок, накопичення різностильового та різножанрового репертуару, оволодіння методами виконавського та художньо-педагогічного аналізу виконуваних творів, набуття досвіду виконавської та музично-педагогічної діяльності.

Основним завданням вивчення дисципліни є:

- оволодіння основами виконавської майстерності;
- опанування різножанровим та різностильовим репертуаром;
- оволодіння теоретичними основами виконавства;
- ознайомлення із різними методами аналізу виконуваних творів: виконавським, стильовим, художньо-педагогічним, із методиками аналізу-інтерпретації музики;

- набуття досвіду сольного виконавства, організації культурно-просвітницької діяльності.

- опанування студентами основних компетентностей сучасного фахівця з музичного мистецтва;

- історико-теоретичних (засвоєння та розширення теоретичних знань про історію музичного мистецтва, етапи роботи над музичним твором);

- засвоєння теоретичних та методичних основ сценічно-виконавської майстерності концертного виконавця;

- вивчення нових світових форм і методів музичного мистецтва та виконавської майстерності;

- набуття фахових умінь і навичок;

- розвиток і реалізація творчих та практичних здібностей студентів.

У результаті вивчення курсу «Виконавська майстерність з фаху» в майбутніх учителів музичного мистецтва формують такі програмні компетентності та результати навчання:

Загальні:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області професійної діяльності;

ЗК 6. Здатність до самоосвіти та професійного розвитку; спроможність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативність, оригінальність у професійній діяльності;

Фахові:

ФК 6. Здатність до вдосконалення музично-виконавської майстерності з фаху та інтерпретаційних умінь для поглибленого розуміння композиторського задуму;

ФК 10. Здатність використовувати здоров'язберезувальні технології під час освітнього процесу;

ФК 13. Здатність ефективно проєктувати і здійснювати професійну діяльність у закладах загальної середньої та позашкільної освіти, застосовуючи набуті теоретико-методичні знання і практичні вміння.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Демонструвати концептуальні знання історичних тенденцій і перспектив розвитку різних видів мистецтв для критичного осмислення їх виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду і жанру;

ПРН 7. Демонструвати виконавську майстерність й оригінальне, художньо-інтерпретаційне мислення під час педагогічної діяльності та сценічного виступу;

ПРН 16. Виявляти здатність до саморозвитку та самокорекції знань, моделювання індивідуальної освітньої траєкторії; відповідального ставлення до результатів власної педагогічної діяльності.

На вивчення освітнього компоненту відводиться 180 год. / 6 кредитів ECTS.

I. Програма навчальної дисципліни Фортепіано

Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал

Тема 1. Гами des-moll, ges-moll.

Тема 2 Етюд.

Теоретико-виконавський колоквіум.

Змістовий модуль 2. Практикум шкільного репертуару

Тема 1 Твір зі слухання музики (1 – 4 клас).

Тема 2 Пісня шкільного репертуару (1 – 4 клас) під власний акомпанемент.

Теоретико-виконавський колоквіум.

Тема 3 ІНДЗ. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару.

Змістовий модуль 3. Сольне виконання програми

Тема 1 Поліфонія

Тема 2 П'еса кантиленного характеру.

Теоретико-виконавський колоквіум.

Змістовий модуль 4. Інструктивно-технічний матеріал

Тема 1 Гами es-moll, as-moll, b-moll.

Тема 2 Етюд.

Теоретико-виконавський колоквіум.

Змістовий модуль 5. Практикум шкільного репертуару

Тема 1 Твір зі слухання музики (5 – 7 клас).

Тема 2 Пісня шкільного репертуару (5 – 7 клас) під власний акомпанемент.

Теоретико-виконавський колоквіум.

Тема 3. ІНДЗ. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару.

Змістовий модуль 6. Сольне виконання програми

Тема 1 Велика форма.

Тема 2 П'еса.

Теоретико-виконавський колоквіум.

Змістовий модуль 7. Сольне виконання програми

Тема 1 П'еса.

Тема 2 П'еси.

Теоретико-виконавський колоквіум.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього-го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал												
Тема 1. Гами des-moll., ges-moll.	9		4			5	14			1		10
Тема 2. Етюд. Теоретико-виконавський колоквиум.	11		3			6	14			1		11
Змістовий модуль 2. Практикум шкільного репертуару												
Тема 1. Твір зі слухання музики (1 – 4 клас).	12		6			3	14			2		9
Тема 2. Пісня шкільного репертуару (1 – 4 клас) під власний супровід. Теоретико-виконавський колоквиум.	11		4			3	14			2		8
Тема 3. ІНДЗ. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару.	2		6			4	2			1		3
Змістовий модуль 3. Сольне виконання програми												
Тема 1. Поліфонія	16					4	10			1		12
Тема 2. П'єса кантиленного характеру. Теоретико-виконавський колоквиум	15		5			5	10			1		11
Усього годин за семестр	76		28			30	78			9		64
Змістовий модуль 4. Інструктивно-технічний матеріал												
Тема 1. Гами es-moll, as-moll, b-moll.	9		3			8	14			2		13
Тема 2. Етюд. Теоретико-виконавський колоквиум	11		4			8	14			1		11
Змістовий модуль 5. Практикум шкільного репертуару												
Тема 1. Твір зі слухання музики (5 – 7 клас).	13		5			7	13			1		12
Тема 2. Пісня шкільного репертуару (5 – 7 клас) під власний акомпанемент. Теоретико-виконавський колоквиум.	12		4			7	12			1		12

Тема 3. ІНДЗ. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару	2		5		2	2			1		2
Змістовий модуль 6.Сольне виконання програми											
Тема 1. Велика форма.	13		4		6	10			1		2
Тема 2. Розгорнута п'єса. Теоретико- виконавський колоквіум.	10		5		6	9			2		12
Усього годин за семестр	70		30		44	74			9		64
Змістовий модуль 7.Сольне виконання програми											
Тема 1. П'єса.	17		10		13	14			4		13
Тема 2. П'єса кантиленного характеру. Теоретико- виконавський колоквіум.	17		12		13	14			4		13
Усього годин за семестр	34		22		26	28			8		26
Загальна кількість годин	180		80		100	180			26		154

4. Теми практичних

№ з/п	Назва теми (семінарські)	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Тема 1	Особливості відображення засобів музичного виконавства та концертно-виконавської майстерності.	20	
Тема 2	Критерії розвитку сценічного виконавства.	20	
Тема 3	Зовнішній психофізіологічний аспект розвитку виконавської майстерності на тлі відображення виконавської техніки та сценічного втілення.	20	
Тема 4	Особливості активізації психомоторики виконавця під час сценічного виступу	20	
Загальна кількість годин		80	

5. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання навчальних досягнень

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Особливості музичного виконавства.	16	25
2	Виконавський процес та інтерпретації змісту музичних творів.	17	22
3	Зовнішній психофізіологічний аспект розвитку сценічно-виконавської майстерності на тлі відображення виконавської техніки та сценічного втілення.	16	25
4	Розвиток артистизму, індивідуальності, самостійності виконавського	19	28

	музичного мислення.		
5	Психолого-педагогічні умови, закономірності розвитку сценічно-виконавської майстерності майбутнього концертного виконавця.	18	30
6	Методи, прийоми і принципи розвитку сценічно-виконавської майстерності майбутнього магістра музичного мистецтва.	14	24
7	Разом	100	154

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Інструктивно-технічний матеріал		4
2	Практикум шкільного репертуару		6
3	Сольне виконання програми		16
4	Разом		26

7. Індивідуальні навчально-дослідні завдання та критерії їх оцінювання

1. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару.
2. Теоретико-виконавський колоквиум.

8. Методи навчання

1. Словесні, наочні, практичні, методи самостійної роботи.

9. Методи контролю

1. Екзамен (3-й семестр)
2. Залік (2-й семестр)

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль №2		Змістовий модуль №3		Сума
Т.1 Поліфонія	Т2. П'єса кантиленного характеру.	Т1. Велика форма.	Т.2. Розгорнута п'єса.	Т1. П'єса танцювально го характеру.	Т2. П'єса кантиленно го характеру	
18	16	18	16	16	16	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Орієнтовні програми для комплексного кваліфікаційного екзамену (необхідний мінімальний інтерпретаційно-виконавський рівень)

1. Бах Й.-С. Двоголосна інтенція F-dur
2. Кулау Ф. Сонатина C-dur
3. Гріг Е. Поетична картинка h-moll
4. муз. М. Ведмедері, сл. Г. Клока “Немає України без калини”

(максимально творча інтерпретація емоційно-образного змісту)

1. Бах Й.-С. Прелюдія і fuga d-moll, Т. I ДТК
2. Бетховен Л. Соната № 2. D-Dur, ор. 2. I ч.
3. Степовий Я. Прелюд пам'яті Т. Шевченка
4. Муз. Б. Янівського, сл. П. Шкраб'юка “Журавочка”

Орієнтовний репертуар ЕТЮДИ

1. Клементі М. Зб. Шлях до Парнасу
2. Косенко В. Етюди (на вибір)
3. Кобилянський А. 50 характерних прогресивних етюдів. 37
4. Ліст Ф. Юнацькі етюди № 2, 4, 8, 12
5. Мошковський М. Етюдів. 18 № 3, 8, 10, 11. 15 віртуозних етюдів. 72 (на вибір)
6. Рахманінов С. Етюди-картинки. 33, тв. 39 (на вибір)
7. Черні К. Етюдів. 299, тв. 740, тв. 718 (на вибір)

ПОЛІФОНІЧНІ ТВОРИ

1. Бах Й.-С. Фантазія c-moll. Маленькі прелюдії і фуґи (на вибір). Двоголосні і триголосні інвенції (на вибір). Прелюдії і фуґи (на вибір)
2. Бах Й.-С. – Кабалевський Д. Маленькі органні прелюдії і фуґи (на вибір)
3. Глінка М. Фуґа a-moll
4. Гендель Г. Сюїти G-dur, d-moll, g-moll
5. Кабалевський Д. Прелюдії і фуґи (на вибір)
6. Шостакович Д. Прелюдії і фуґи (на вибір)
7. Щедрін Р. Прелюдії і фуґи (на вибір)
8. Юцевич Є. Фуґа e-moll

ТВОРИ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

1. Бортнянський Д. Сонати C-dur, F-dur
2. Беркович І. Варіації на тему Паганіні.

3. Бетховен Л. Сонати (на вибір)
4. Гайдн Й. Сонати (на вибір)
5. Гріг Е. Соната e-moll.
6. Колесса М. Сонатина a-moll
7. Моцарт В. А. Сонати (на вибір).
8. Скарлатті Д. Сонати (на вибір)
9. Чимароза Д. Сонати (на вибір)

П'ЄСИ

1. Барвінський В. Прелюдії
2. Беркович І. Токата
3. Бетховен Л. Багателітв. 33. Екосези. Сімнароднихтанців (на вибір).
4. Бородін О. Ноктюрн. У монастирі. Мрії. Інтермеццо
5. Витвицький Й. Шумка, тв.27. Коломийка.
6. Глінка М.-Балакіревіч М. Жайворонок
7. Гріг Е. Ліричніп'єситв. 12, тв. 38 (на вибір) Поетичні картинки, тв. 3 (на вибір).
8. Дворжак А. Гумореска
9. Дебюссі. Дитячийкуточок (на вибір). Арабеска. Прелюдія «Дівчиназ волоссямнібільон».
10. Кабалевський Д. Прелюдії (на вибір).
11. Колесса М. Три коломийки. Чотирипрелюди (на вибір). КартиниГуцульщини. Сюїта (на вибір)
12. Кос-Анатольський А. Шістьпрелюдів (на вибір).
13. Ласковський І. Швидкоплинна думка.
14. Ліст Ф. Експромт. Вальс-каприз. Юнацькіетюди. Ноктюрн № 3. Рапсодії № 5, 13.
15. Мендельсон Ф. Пісні без слів (на вибір). Фантазія-каприз тв.16. Рондо-каприччіозотв. 14
16. Прокоф'єв С. Миттевості, тв. 22 № 1, 2, 4, 10. “Сказки старой бабушки”.
17. Рахманінов С. Музичнімоменти. ПрелюдіїРоманс. Мелодія 3, тв. 3. Елегія.
18. Сибеліус Я. Арабески.
19. Степовий Я. Маленька поема. Ескіз. Фантазія. Прелюд пам'яті Т. Г. Шевченка
20. Чайковський П. Пори року (на вибір). Ноктюрн, тв. 19 № 4. Вальс, тв. 51 № 1
21. Шамо І. Сюїта “Картиниросійськихживописців” (на вибір). Гумореска. Веснянка. Токката сімінор
22. Шопен Ф. Прелюдії. Експромти. Ноктюрни. Вальси (на вибір)
23. Шостакович Д. Прелюдії, тв. 34. № 10, 14, 16, 17, 19, 24. Фантастичнітанці
24. Шуберт Ф. Експромти (на вибір). Музичнімоменти. Вальси (на вибір)
25. Щедрін Р. Гумореска

12. Рекомендована література

Базова

1. Кашкадамова Н. Історія фортеп'янного мистецтва. ХІХ сторіччя : підручник. – Тернопіль : АСТОН, 2006. – 608 с., нот
2. Кашкадамова Н. Фортеп'янне мистецтво Шопена / Н. Кашкадамова. – Тернопіль : АСТОН, 2000. – 212 с.

3. Серотюк П. Музична педагогіка та виконавство / П. Серотюк. – К. : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 64 с.
4. Українська фортепіанна музика : навч. посіб. / Т. Завадська, О. Козачук. – К. : Музична Україна, 2004. – Ч. I. – 175 с.
5. Українська фортепіанна музика : навч. посіб. / Т. Завадська, О. Козачук. – К. : Музична Україна, 2006. – Ч. II. – 163 с.

Допоміжна

1. Барвінський В. Колядки і щедрівки для фортепіано зі словесним текстом [Ноти] / В. Барвінський. – Тернопіль : Астон, 2003. – 24 с.
2. Барвінський В. Прелюдії для фортепіано [Ноти] / В. Барвінський. – Тернопіль : СМП “Астон”, 1998. – 32 с.
3. Бах Й.-С. Добре темперований клавір [Ноти] / Й.-С. Бах. – Т. I, II. – М. : Музика, 1978.
4. Бах Й.-С. Французькі сюїти [Ноти] / Й.-С. Бах. – СПб : Композитор, 1999.
5. Бах Й.-С – Гендель Г.Ф. Вибрані сюїти [Ноти]. – К. : Музична Україна, 1985.
6. Бетховен Л. П’єси для фортепіано [Ноти] / Л. Бетховен. – К. : Музична Україна, 1993. – 80 с.
7. Бетховен Л. Соната №8 “Патетична” для фортепіано [Ноти] / Л. Бетховен. – К. : Музична Україна, 1995. – 24 с.
8. Бетховен Л. 32 сонати для фортепіано [Ноти] / Л. Бетховен. – Т. I. – М. : Музика, 1982.
9. Брамс Й. Вибрані фортепіанні твори. П’єси, тв.116, 117 [Ноти] / Й. Брамс. – СПб : Композитор, 1994.
10. Гайдн Й. Сонати для фортепіано [Ноти] / Й. Гайдн. – СПб : Композитор, 1997.
11. Гринчук І. Фортепіанні мініатюри українських композиторів (друга половина ХХ – початок ХХІ століть) : навчально-методичний посібник / упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. – Тернопіль : Астон, 2013. – 96 с.
12. Гринчук І. Фортепіанні твори українських композиторів : навчальний посібник / упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. – Тернопіль : Астон, 2015. – 96 с.
13. Гринчук І. Фортепіанні мініатюри українських композиторів : навчальний посібник / упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. – Тернопіль : Астон, 2016. – 116 с.
14. Дебюссі К. Прелюдії для фортепіано [Ноти] / К. Дебюссі. – Л. : Музика, 1980.
15. Джопплін С. Регтайми для фортепіано [Ноти]. Тетрадь 1 / С. Джопплін. – СПб : Композитор, 2002. – 67 с. – (Золотий репертуар пианіста).
16. Етюди для фортепіано на різні види техніки. 6 клас [Ноти] : учбовий репертуар дит. муз. шкіл / ред.-упоряд. Р. С. Гіндін, М. Н. Карафінка. – 8-е вид. – К. : Музична Україна, 1988. – 152 с.
17. Зайко М. Образи природи у фортепіанній музиці : альбом фортепіанних п’єс / М. А. Зайко. – Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2013. – 80 с.
18. Зайко М. Картини зимової природи та Казкові образи у фортепіанній музиці : альбом фортепіанних звукообразжальних п’єс різних Авторів і стилів / М. А. Зайко. – Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2014. – 88 с.; іл.
19. Зайко М. Тарас Шевченко і музика. Альбом вибраних матеріалів : / М. А. Зайко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 60 с.
20. Клементі М. Сонатини [Ноти] / М. Клементі. – М. : Музика, 1984.

21. Климчук Б. Дві “Кременецькі п’єси для фортепіано”. Бона (Пасакалія). Іква (Рондо) [Ноти] / Б. Климчук. – Тернопіль : НЛУК, 2002. – 14 с.
22. Косенко В. Вибрані фортепіанні твори [Ноти] / В. Косенко. – К. : Музична Україна, 1980.
23. Кулау Ф. Сонатини для фортепіано [Ноти] / Ф. Кулау. – М. : Музика, 1982.
24. Куперен Ф. Вибрані твори [Ноти] / Ф. Куперен. – СПб : Композитор, 1994.
25. Легкая классика для фортепиано [Ноты]. Вып. 4 / В легком переложении Г. И. Фиртича. – СПб : Композитор, 2000. – 44 с. – (Monplaisir–Мое удовольствие).
26. Лятошинський Б. П’ять прелюдій для фортепіано [Ноти] / Б. Лятошинський. – К. : Музична Україна, 1993. – 12 с.
27. Мендельсон Ф. Пісні без слів [Ноти] / Ф. Мендельсон. – М. : Музика, 1986.
28. Моцарт В. А. Сонати для фортепіано [Ноти] / В. А. Моцарт. – СПб : Композитор, 1993.
29. Ревуцький Л. Вибрані твори для фортепіано [Ноти] / Л. Ревуцький. – К. : Музична Україна, 1993. – 26 с.
30. Фортепіано. 6 клас [Ноти] : учбовий репертуар для дит. муз. шкіл. Ч. 2 / Ред.-упоряд. Б.О. Милич. – К. : Муз. Україна, 1994. – 48 с.
31. Фортепіано. 7 клас [Ноти] : учбовий репертуар для дит. муз. шкіл. Ч. 1. – К. : Муз. Україна, 1994. – 56 с.
32. Черні К. Школа вправності для фортепіано [Ноти]. Тв. 299. Зошити 1-2 / К. Черні. – К. : Музична Україна, 1995. – 52 с.
33. Черні К. Мистецтво вправності пальців [Ноти] / К. Черні. – К. : Музична Україна, 1977.
34. Шамо І. Картини російських живописців [Ноти] / І. Шамо. – К. : Музична Україна, 1973.
35. Щедрін Р. 24 прелюдії і фуги для фортепіано [Ноти] / Р. Щедрін. – М. : Музика, 1971.

13. Інформаційні ресурси

<https://dlib.indiana.edu/variations/scores/piano.html>
<https://www.free-scores.com/free-sheet-music.php>
<http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php#profile>

II. Програма навчальної дисципліни

Баян, акордеон

Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал

Гама a- moll, e-moll арпеджіо, акорди. C, G, F-dur (терціями), C-dur (секстами)

Етюд.

Терміни музичного словника.

Змістовий модуль 2. Практикум шкільного репертуару

Пісня шкільного репертуару (1-4 класи) під власний супровід.

Твір за вибором студента.

ІНДЗ. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару.

Змістовий модуль 3. Сольне виконання програми

Два різнохарактерних твори.

Змістовий модуль 4. Інструктивно-технічний матеріал

Гама d-moll, арпеджіо, акорди. Мажорні гами до 3-ох знаків при ключі, G, F-dur (секстами)

Етюд.

Терміни музичного словника.

Змістовий модуль 5. Практикум шкільного репертуару

Пісня шкільного репертуару (5-7 класи) під власний супровід.

Твір, вивчений самостійно з програми слухання музики або п'єса танцювального характеру.

ІНДЗ. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару.

Змістовий модуль 6. Сольне виконання програми

Твір поліфонічної фактури.

Твір варіаційної форми.

Змістовий модуль 7. Сольне виконання програми

Твір варіаційної форми.

Твір за вибором студента.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал												
Тема 1. Гама a- moll, e-moll арпеджіо, акорди. C, G, F-dur (терціями), C-dur секстами).	9		4			4	14			1		11
Тема 2. Етюд. Терміни музичного словника.	11		4			4	14			1		10
Змістовий модуль 2. Практикум шкільного репертуару												

Тема 1. Пісня шкільного репертуару (1-4 класи) під власний супровід.	12		4			6	14			2		8
Тема 2. Твір за вибором студента.	11		4			6	14			2		9
Тема 3. ІНДЗ. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару.	2		2			2	2			1		3
Змістовий модуль 3. Сольне виконання програми												
Тема 1. П'єса.	16		5			4	10			1		11
Тема 2. П'єса кантиленного	15		5			4	10			1		12
Усього годин за семестр	76		28			30	78			9		64
Змістовий модуль 4. Інструктивно-технічний матеріал												
Тема 1. Гама d-moll, арпеджіо, акорди. Мажорні гами до 3-ох знаків при ключі, G, F-dur (секстами)	9		4			7	14			2		10
Тема 2. Етюд. Терміни музичного словника.	11		3			7	14			1		11
Змістовий модуль 5. Практикум шкільного репертуару												
Тема 1. Пісня шкільного репертуару (5-7 класи) під власний супровід.	13		6			8	13			1		13
Тема 2. Твір, вивчений самостійно з програми слухання музики або п'єса танцювального характеру.	12		5			8	12			1		12
Тема 3. ІНДЗ. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару	2		2			2	2			1		2
Змістовий модуль 6. Сольне виконання програми												
Тема 1. Твір поліфонічної фактури.	13		5			6	10			1		8
Тема 2. Твір варіаційної форми.	10		5			6	9			2		8
Усього годин за семестр	70		30			44	74			9		64
Змістовий модуль 7. Сольне виконання програми												
Тема 1. Твір варіаційної форми.	17		12			13	14			4		13
Тема 2. Твір за вибором студента.	17		12			13	14			4		13
Усього годин за семестр	34		22			26	28			8		26
Загальна кількість годин	180		80			100	180			26		154

4. Теми практичних

№ з/п	Назва теми (семинарські)	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Тема 1	Особливості відображення засобів музичного виконавства та концертно-виконавської майстерності.	20	
Тема 2	Критерії розвитку сценічного виконавства.	20	
Тема 3	Зовнішній психофізіологічний аспект розвитку виконавської майстерності на тлі відображення виконавської техніки та сценічного втілення.	20	
Тема 4	Особливості активізації психомоторики виконавця під час сценічного виступу.	20	
Загальна кількість годин		80	

5. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання навчальних досягнень

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Діалектика зростання рівня технічної майстерності (зміст і форма).	16	25
2	Підпорядкування структури мелодикоритмічних зв'язків метричним тяжінням.	17	22
3	Вибір бажаного репертуару.	16	25
4	Удосконалення технічного розвитку студентів	19	28
5	Розвиток навичок стильової і жанрової інтерпретації творів.	18	30
6	Реалізація художньо-виконавських завдань.	14	24
7	Разом	100	154

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Інструктивно-технічний матеріал.		4
2	Практикум шкільного репертуару.		6
3	Сольне виконання програми.		16
4	Разом		26

7. Індивідуальні навчально-дослідні завдання та критерії їх оцінювання

1. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару.
2. Теоретико-виконавський колоквиум.

8. Методи навчання

1. Словесні, наочні, практичні, методи самостійної роботи.

9. Методи контролю

1. Екзамен (3-й семестр)
2. Залік (2-й семестр)

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3		Сума
Т.1 Поліфонія	Т2. П'єса кантиленного характеру.	Т1. Велика форма.	Т.2. Розгорнута п'єса.	Т1. П'єса танцювального характеру.	Т2. П'єса кантиленного характеру	
18	16	18	16	16	16	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

(Необхідний мінімальний інтерпретаційно-виконавський рівень)

1. Й. С. Бах. Прелюдії
2. Муз. Б. Янівського сл. П. Шкраб'юка "Журавочка"
3. А. Фоссен "Карусель"
4. В. Власов Варіації на української народної пісні "Ой за гаєм, гаєм"

Твори поліфонічної фактури

1. Бах Й.С. "Інвенції"
2. Бах Й.С. "Арія", "Хорал", "Жига"
3. Гендель Г. "Арія"
4. Ексоде Д. "Менует"
5. Моцарт В. "Арія", "Менует", "Алегро", "Бурре"
6. Персел Г. "Арія"

Велика форма

1. Бетховен Л. “Соната”
2. Діабелі А. . “Сонатина”
3. Клементі М. “Сонатина”
4. Кулау Ф. “Сонатина”
5. Моцарт В. “Сонатина”
6. Моцарт В. “Соната”
7. Гайдн Й. «Соната».
8. Бортнянський Д. «Соната».

12. Рекомендована література

Базова

1. Душний А. Методи й прийоми вдосконалення роботи над музичним твором в класі баяну/акордеону. Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини : зб. матер. наук.-практ. конф., Львів, 3 листопада 2005 р. / ред.-упоряд. А. Душний, С. Карась, Б. Пиц. Дрогобич : Коло, 2005. С. 86–92.
2. Корихалова Н. Прочитання музики з листа. Музична педагогіка та виконавство: зб. ст. / упоряд. Серотюк П.; за заг. ред. проф. А. Семешка. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. Вип. 6. С. 35–55.
3. Нікіфорок С. Методичні рекомендації педагогам-баяністам (акордеоністам) початкових мистецьких навчальних закладів. Народноїнструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть : зб. матер. та тез VIII між нар. наук.-практ. конф.(ДДПУ ім. І. Франка, 05 грудня 2014) / ред.- упоряд. А. Душний, Б. Пиц. Дрогобич : Пóсвіт, 2014. С. 12–18.
4. Олексів Г. Перекладення для баяна: класифікація жанрових різновидів. Народноїнструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть : зб. мат. та тез XIII міжнар. наук.-практ. конф. ДДПУ ім. І. Франка, 4 грудня 2020 / ред.-упоряд. А. Душний. Дрогобич : Пóсвіт, 2020. С. 91–94.
5. Олексів Я. Жанрові різновиди української дитячої баянної сюїти. Музикознавчі студії Інституту мистецтв Волинського національного університету ім. Лесі Українки та Національної музичної академії України ім. П. Чайковського: зб. наук. пр. / упоряд. О. І. Коменда. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. Вип. 5. С. 56–64.
6. Паньков О. Питання формування виконавської майстерності в процесі навчання гри на баяні. Кривий Ріг, 1995. 376 с.
7. Пуриц І. Гра на баяні: методичні статті / перекл. з рос. мови. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. 232 с.
8. Салій В. Методика роботи над музичним образом у процесі навчання підлітків гри на баяні (акордеоні) : монографія. Дрогобич : Посвіт, 2013. 136 с.
9. Самітов В. Теоретичні основи фахового мислення музикантавиконавця як критерій професійної майстерності: монографія. Луцьк : ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2011. 272 с.
10. Семешко А. Виконавська майстерність баяніста: методичні основи : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 144 с.
11. Серотюк І. Розвиток навичок орієнтування на баянних клавіатурах. Музична педагогіка та виконавство : зб. статей / упоряд. П. Серотюк; за заг. ред. проф. А. Семешка. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. Вип. 6. С. 77–95.

12. Сташевський А. Великі жанри в музиці для баяна та акордеона: тенденції розвитку в останній чверті ХХ та на початку ХХІ ст. : монографія. Луганськ : Поліграфресурс, 2007. 159 с.

Допоміжна

1. Власов В.П. Твори для двох баянів [Ноти] / В.П. Власов ; ред.-упоряд. П.Серотюк. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2005. – 40 с. – (Репертуарансамблю).

2. Давидов М. Основи формування виконавської майстерності баяністів.[текст] /М. Давидов/. - Київ, 1983. – 78 с.

3. Мясков К. Концертні твори.[ноти] /К. Мясков/. - “Музична Україна”,1982. – 63 с.

4. Серотюк П.Ф. Баян відкриває світ музики [Ноти]: навч. посібник для юних баяністів / П. Ф. Серотюк. – 2-е вид., випр. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2008/. – 100 с.

5. Оберюхтин М. Вісім органних прелюдій і фуг Й.Баха.[текст, ноти] /М.Оберюхтин/ –Львів, 1977. – 46 с.

6. Яскевич В.М. Пісні з акомпанементом для 1-4 класів у супроводі баяна(акордеона): [посібник] / В.М. Райчук,

7. В.М. Яскевич. – Кременець: РВЦКОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2011. – 108 с.

12. Інформаційні ресурси

<https://musiclavka.com.ua/catalog/noty-dlya-akkordeonov/>

<http://ukrnotes.in.ua/Klymenko.php>

<https://accordion.org.ua/collections>

<https://www.free-scores.com/free-sheet-music.php?CATEGORIE=200>

III. Програма навчальної дисципліни

Хорове диригування

Змістовий модуль 1. Теорія і техніка диригування

Тема 1. Техніка диригування. Поглиблення та вдосконалення набутих вмінь та навичок диригування. Диригування творів у розмірах 9/8 та 12/8 відповідно до три- та чотиридольної схем у повільних та швидких темпах.

Відпрацювання прийомів плавного звуковедення у дуже повільних темпах. Загальні правила застосування основних метричних схем до різних розмірів. Тактування синкоп. Музична термінологія.

Тема 2. Вивчення шкільного репертуару. Вивчення 2–3 пісень з репертуару 5–6 класів загальноосвітньої школи.

Змістовий модуль 2. Комплексна диригентська робота над хоровими партитурами

Тема 3. Диригування розмірів 6/4, 6/8 за дво- та шестидольною схемами. Закріплення диригування у вже вивчених диригентських схемах. Засвоєння диригентського звуковедення *marcato*. Роль кисті при виконанні цього штриха.

Відпрацювання змішаних (плавного, підкресленого, стакатного) прийомів звуковедення у різних темпах.

Тема 4. Робота над хоровою партитурою. Самостійне вивчення хорових партитур під контролем викладача. Хорові твори повинні бути складнішими за формою, музичною мовою, викладом тощо. Прийоми роботи по розучуванню хорового твору, використання репетиційного жесту.

Тема 5. Диригування двох хорових творів *acapella* та двох творів з супроводом різних за характером. Емоційно-художній образ виконання.

II семестр

Змістовий модуль 3. Диригентські вміння та навички у вивченні пісенно-шкільного репертуару 5–6 класи

Тема 1. Техніка диригування. Диригування складних розмірів 7/4, 7/8 за семидольною схемою в помірному та помірньо-швидкому темпі. Удосконалення техніки диригування в розмірах:

- 9/8, 9/4 за дев'яти- і тридольною схемою;
- 12/4, 12/8 за дванадцяти та чотиридольною схемами;
- при чергуванні простих і складних розмірів.

Тема 2. Вивчення шкільного репертуару. Вивчення 2–3 пісень для 5–6 класів загальноосвітньої школи.

Змістовий модуль 4. Диригентська майстерність.

Тема 4. Робота над партитурою проводиться в тому напрямку, що і в попередньому семестрі. Використання знань з гармонії, аналізу музичних форм, сольфеджіо, музичної літератури, української народної творчості в роботі над розгорнутим аналізом хорової партитури. Музична термінологія.

Тема 5. Диригування одного хорового твору *acapella* та одного хорового твору з супроводом різних за характером. Емоційно-художній образ виконання.

II курс, III семестр

Змістовий модуль 5. Диригентсько-хорова майстерність

Тема 1. Техніка диригування. Використання диригентської техніки в усій її різноманітності для втілення конкретного художнього образу твору. Музична термінологія.

Тема 2. Вивчення шкільного репертуару. Виконання 2–3 творів шкільної програми за 7–8 класи загальноосвітньої школи.

Тема 3. Самостійна диригентсько-художня робота над двома піснями шкільного для 5–6 класів загальноосвітньої школи.

Змістовий модуль 6. Робота над хоровими партитурами

Тема 4. Поглиблення знань з вивчення хорових партитур шляхом ознайомлення зі складними формами викладу, а саме: шестилінійні хори, твори з солістами і т.д. Гра партитури хорового твору асарелла. Спів хорових партій в гармонічному та мелодичному строї.

Тема 5. Диригування одного хорового твору з концертместером.

Змістовий модуль 7. Засоби викладу пісенного матеріалу у педагогічній шкільній практиці

Тема 1. Диригування двох різнохарактерних пісень шкільного репертуару для 7 – 8 класів загальноосвітньої школи. Спів у власному супроводі. Повторення пісень за 5 – 8 класи з метою використання їх у класній та позакласній роботі під час проходження педагогічної практики в школі.

Тема 2. Використання диригентської техніки для втілення конкретно-емоційного образу твору.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьо-го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теорія і техніка диригування												
Тема 1. Техніка диригування. Поглиблення та вдосконалення набутих вмінь та навичок диригування	9		4			5	14			1		10
Тема 2. Вивчення шкільного репертуару	11		3			6	14			1		11
Змістовий модуль 2. Комплексна диригентська робота над хоровими партитурами												
Тема 3. Диригування розмірів 6/4, 6/8 за дво- та шестидольною схемами.	12		3			3	14			2		9
Тема 4. Робота над хоровою партитурою	11		4			3	14			2		8
Тема 5. Диригування двох хорових творів асарелла та двох творів з супроводом різних за характером	2		6			4	2			2		3
Змістовий модуль 3. Диригентські вміння та навички у вивченні пісенно-шкільного репертуару 5 – 6 класи												
Тема 1. Техніка диригування. Диригування складних розмірів 7/4, 7/8 за семидольною схемою в помірному та помірньо-швидкому темпі.	16		5			4	10			1		12
Тема 2. Вивчення шкільного репертуару. Вивчення	15		3			5	10			1		11

2–3 пісень для 5 – 6 класів загальноосвітньої школи.											
Усього годин за семестр	76		28			30	78			10	64
Змістовий модуль 4. Диригентська майстерність											
Тема 4..Робота над партитурою	9		3			8	14			2	13
Тема 5. Диригування одного хорового твору асарелла та одного хорового твору з супроводом різних за характером.	11		4			8	14			1	11
Змістовий модуль 5.Диригентсько-хорова майстерність											
Тема 1 .Техніка диригування.Використання диригентської техніки в усій її різноманітності для втілення конкретного художнього образу твору.	13		5			7	13			1	12
Тема 2. Вивчення шкільного репертуару.	12		4			7	12			1	12
Тема 3.Самостійна диригентсько-художня робота над двома піснями шкільного для 5–6 класів загальноосвітньої школи.	2		5			2	2			1	2
Змістовий модуль 6.Робота над хоровими партитурами											
Тема 4. Поглиблення знань з вивчення хорових партитур шляхом ознайомлення зі складними формами викладу	13		4			6	10			1	2
Тема 5. Диригування одного хорового твору з хоровим колективом	10		5			6	9			1	12
Усього годин за семестр	70		30			44	74			8	64
Змістовий модуль 7.Засоби викладу пісенного матеріалу у педагогічній шкільній практиці											

Тема 1. Диригування двох різнохарактерних пісень шкільного репертуару для 7 – 8 класів загальноосвітньої школи.	17		10			13	14			4		13
Тема 2. Використання диригентської техніки для втілення конкретно-емоційного образу твору	17		12			13	14			4		13
Усього годин за семестр	34		22			26	28			8		26
Загальна кількість годин	180		80			100	180			26		154

4. Теми практичних

№ з/п	Назва теми (семінарські)	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Тема 1	Формування творчих здібностей в навчально-виховному процесі.	20	
Тема 2	Шляхи роботи над технічними труднощами творів хорової практики, творів програмного репертуару.	20	
Тема 3	Закріплення та удосконалення методів та прийомів розучування пісенного матеріалу	20	
Тема 4	Формування творчого підходу та особистої ініціативи студента.	20	
Загальна кількість годин		80	

5. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання навчальних досягнень

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теорія і техніка диригування.	38	48
2	Диригентська майстерність	32	52
3	Засоби викладу пісенного матеріалу у педагогічній шкільній практиці	30	54
4	Разом	100	154

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теорія і техніка диригування		4
2	Диригентська майстерність		6
3	Засоби викладу пісенного матеріалу у педагогічній шкільній практиці		16
4	Разом		26

7. Методи навчання

1. Словесні, наочні, практичні, методи самостійної роботи.

8. Методи контролю

1. Екзамен (3-й семестр)

2. Залік (2-й семестр)

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль №2		Змістовий модуль №3		Сума
Т.1 Диригування твору з супроводом	Т2. Диригування твору з супроводом різного за характером	Т1. Диригування одного хорового твору з хоровим колективом	Т.2. Диригування двох хорових творів асаpella	Т1. Диригування пісні шкільного репертуару для 5 – 6 класу загальноосвітньої школи	Т2. Диригування пісні шкільного репертуару для 7 – 8 класів загальноосвітньої школи.	
18	16	18	16	16	16	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Базова

1. Теряєва Л.А. Оцінювання ефективності застосування методів, форм, видів та засобів навчання на заняттях з хорового диригування Освітлогічний дискурс, 2020, № 2 (29).

2. Теряєва Л.А. Застосування музичних інформаційних технологій при вивченні навчальної дисципліни «Хорове диригування» Освітлогічний дискурс, 2019, № 1-2 (24-25), стор.272-285.

3. Теряєва Л.А. Формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях з хорового диригування: автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2019. 20 с.

4. Теряєва Л.А. Методичні рекомендації до формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях з хорового диригування. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 32 с.

5. Теряєва Л.А. Формування методичної компетентності студентів коледжу на заняттях з хорового диригування. Модернізація змісту професійної освіти – умова підготовки компетентного фахівця нової формації: збірник матеріалів конференції /ред. Г.Л. Губарєв. Житомир: вид. О.О.Євенок, 2017. С. 212-215.

6. Теряєва Л.А. Етапи формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях з хорового диригування. Наукові записки / ред. В.Ф. Черкасов, В.В. Радул. Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. Вип. 150. С. 262-264 (Серія « Педагогічні науки»).

7. Теряєва Л.А. Формування методичної компетентності майбутніх учителів музики через емоційне сприйняття творів хорового мистецтва. Наукові записки. / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя; ред. проф. Є. І. Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. № 1. С. 171-173. (Серія "Психолого-педагогічні науки").

8. Теряєва Л.А. Педагогічні умови та інноваційні технології в процесі вивчення дисципліни «Хорове диригування» Науковий збірник «Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі»/ Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; редкол.: Олексюк О.М., Хоружа Л.Л., Бондаренко Л.А., Кевішас І. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. №2. С. 141-144.

Допоміжна

1. Прокулевич. О. Основи хорового диригування : навчальний посібник / [уклад. Оксана Валеріївна Прокулевич] ; – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. – 140 с.

2. Теряєва Л.А. Духовний розвиток майбутніх учителів музичного мистецтва на заняттях з хорового диригування/ Л.А. Теряєва // Духовність особистості в системі мистецької освіти: зб. пр. наук. шк. д-ра пед. наук, проф. О.М. Олексюк. Вип.2 / Київський ун-т ім. Б. Грінченка. – К : Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 58-62 с.

3. Стефіна Н.В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск III (у шести частинах). Частина друга: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Н. В. Стефіна. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2015. – 290 с.

11. Інформаційні ресурси

<https://www.free-scores.com/boutique/boutique-uk.php?CATEGORIE=270>

<https://dlib.indiana.edu/variations/scores/scores.html>

<http://mubis.com.ua/index.php/musicalbooks>

IV. Програма навчальної дисципліни

Постановка голосу

Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал, вивчення програмового репертуару.

- Тема 1. Вокаліз, ансамбль, вокальний твір із супроводом.
- Тема 2. Вивчення шкільного репертуару

Змістовий модуль 2. Сольне виконання програми.

Тема 3. Вокаліз, обробка укр. нар. пісні або твір із супроводом (арія, романс)

Тема 4. пісня шкільного репертуару (1-4 кл.).

Тема 5. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару

Змістовий модуль 3. Інструктивно-технічний матеріал, вивчення програмового репертуару.

Тема 1. Вокаліз, ансамбль, вокальний твір із супроводом інструменту

Тема 2. Дві пісні шкільного репертуару (1-4 кл.)

Змістовий модуль 4. Сольне виконання програми.

Тема 4. Вокаліз; арія, романс, або обробка укр. нар. пісні чи твір із супроводом

Тема 5. Пісня шкільного репертуару (1-4 кл.). Письмова анотація на пісню шкільного репертуару.

Змістовий модуль 5. Інструктивно-технічний матеріал, вивчення програмового репертуару.

Тема 1. Вокаліз, ансамбль

Тема 2. Вокальний твір із супроводом

Тема 3. Дві пісні шкільного репертуару (5-8 кл.).

Змістовий модуль 6. Сольне виконання програми.

Тема 4. Вокаліз; арія, романс, або обробка укр. нар. пісні чи твір із супроводом

Тема 5. Пісня шкільного репертуару (5-8 кл.) під власний супровід. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару

Змістовий модуль 7. Інструктивно-технічний матеріал, вивчення програмового репертуару.

– Тема 1. Арія, романс

– Тема 2. Авторський твір; обробка укр. нар. пісні

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього-го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал, вивчення програмового репертуару												
Тема 1. Вокаліз,	9		4			5	14			1		10

ансамбль, вокальний твір із супроводом.											
Тема 2. Вивчення шкільного репертуару	11		3			6	14			1	11
Змістовий модуль 2. Сольне виконання програми											
Тема 3. Вокаліз, обробка укр. нар. пісні або твір із супроводом (арія, романс)	12		6			3	14			2	9
Тема 4. Пісня шкільного репертуару (1-4 кл.).	11		4			3	14			2	8
Тема 5. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару	2		3			4	2			1	3
Змістовий модуль 3. Інструктивно-технічний матеріал, вивчення програмового репертуару											
Тема 1. Вокаліз, ансамбль, вокальний твір із супроводом інструменту	16		5			4	10			1	12
Тема 2. Дві пісні шкільного репертуару (1-4 кл.)	15		3			5	10			1	11
Усього годин за семестр	76		28			30	78			9	64
Змістовий модуль 4. Сольне виконання програми											
Тема 4. Вокаліз; арія, романс, або обробка укр. нар. пісні чи твір із супроводом	9		3			8	14			2	13
Тема 5. Пісня шкільного репертуару (1-4 кл.). Письмова анотація на пісню шкільного репертуару.	11		4			8	14			1	11
Змістовий модуль 5. Інструктивно-технічний матеріал, вивчення програмового репертуару											
Тема 1. Вокаліз, ансамбль	13		5			7	13			1	12
Тема 2. Вокальний твір із супроводом	12		4			7	12			1	12
Тема 3. Дві пісні шкільного репертуару (5-8 кл.).	2		5			2	2			1	2
Змістовий модуль 6. Сольне виконання програми											
Тема 4. Вокаліз; арія, романс, або обробка укр. нар. пісні чи твір із супроводом	13		4			6	10			1	2
Тема 5. Пісня шкільного репертуару (5-8 кл.) під власний супровід. Письмова анотація на пісню шкільного репертуару	10		5			6	9			2	12
Усього годин за семестр	70		30			44	74			9	64
Змістовий модуль 7. Сольне виконання програми											

Тема 1. Арія, романс	17		10			13	14			4		13
Тема 2. Авторський твір; обробка укр. нар. пісні	17		12			13	14			4		13
Усього годин за семестр	34		22			26	28			8		26
Загальна кількість годин	180		80			100	180			26		154

4. Теми практичних

№ з/п	Назва теми (семінарські)	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Тема 1		20	
Тема 2		20	
Тема 3		20	
Тема 4		20	
Загальна кількість годин		80	

5. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання навчальних досягнень

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Роль дихання в співі. Види професійного дихання.	38	48
2	Техніка професійного дихання.	32	52
3	Творча робота над артистичністю та виразністю виконання творів.	30	54
4	Разом	100	154

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Інструктивно-технічний матеріал, вивчення програмового матеріалу.		15
2	Сольне виконання.		11
3	Разом		26

7. Методи навчання

1. Словесні, наочні, практичні, методи самостійної роботи.

8. Методи контролю

1. Екзамен (3-й семестр)
2. Залік (2-й семестр)

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3		Сума
Т.1 Вокаліз, ансамбль, вокальний твір із супроводом.	Т2. Вивчення шкільного репертуару	Т1.Вокаліз, обробка укр. нар. пісні або твір із супроводом (арія, романс)	Т.2. Пісня шкільного репертуару (1-4 кл.)	Т1. Вокаліз, ансамбль, вокальний твір із супроводом інструменту	Т2. Дві пісні шкільного репертуару (1-4 кл.)	
18	16	18	16	16	16	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Рекомендований програмовий матеріал

Вокалізи та вправи

1. Абт Ф. Школа співу / Ф. Абт. – М.: Державно-музичне видавництво, 1960.
2. Бриліант В., Палкін В. Вокальні вправи / В. Бриліант, В. Палкін. – К.: Музична Україна, 1978.
3. Віленська І.А. Вокалізи для низького голосу / І.А. Вілінська. – К.: Мистецтво, 1960.
4. Віленська І.А. Вокалізи для високого голосу / І.А. Вілінська. – К.: Мистецтво, 1969.
5. Віленська І.А. Вокалізи для середнього голосу / І.А. Вілінська. – К.: Музична Україна, 1989.
6. Вокалізи для високого, низького та середнього голосу /упор. М.І. Єгоричева. – К.: Музична України, 1989.
7. Вороніна Р., Воронін О. 30 вокалізів на основі народних пісень / Р. Вороніна, О. Воронін. – К.: Музична Україна, 1991.
8. Добровольський Н. Вокально-хорові вправи в дитячому хорі / Н. Добровольський. – К.: Музична Україна, 1978.
9. Донець-Тесейр М. Збірник вправ для розвитку техніки легких жіночих голосів / М. Донець-Тейсер. К.: Мистецтво, 1960-1970. – ч. I–VI.
10. Зейдлер Г. Мистецтво співу / Г. Зейдлер. – М.: Музика, 1987. –Ч. I-IV.

11. Єгоричева М. Вправи для вокальної техніки / М. Єгоричева. – К.: Музична Україна, 1977.
12. Єгоричева М. Вправи для вокальної техніки / М. Єгоричева. – К.: Музична Україна 1977.
13. Кос-Анатольський А., Мельницька М. Вокалізи / А. Кос-Анатольський, М. Мельницька. – К.: Музична Україна, 1977.
14. Крижанівський С. Вправи для розспівування / С. Крижанівський. – К.: Музична Україна, 1977.
15. Лютген В. Щоденні вправи: 20 маленьких вокалізів / В. Лютген. – М.: Музика, 1970.
16. Турянський П. Вокалізи / П. Турянський. – Дрогобич: педінститут, 1978.

Зарубіжна і вітчизняна класика

1. Аляб'єв О. Вечірній дзвін.
2. Аракішвілі Д. На пагорбах Грузії.
3. Балакіреєв М. Посеред квітів. Пісня золотої рибки. Веди мене, нічко, тайком.
4. Бах Й.-С. Коли зі мною ти.
5. Бетховен Л. Прощання Моллі. Похідна пісня.
6. Булахов П. Я тебе з роками не забула. Дзвіночок пісня лине. Чарівні очі. Побачення. Нема в світі очей.
7. Брамс Й. Дівоча пісня.
8. Варламов О. Гірський вершник. Сарафан. Що мені жити не тужити.
9. Вербицький М. Чи я тебе, Олю.
10. Вериківський М. Смутної провесни. В альбом Софії Бобровій. На світі можна жити без еталонів.
11. Глінка М. Венеціанська ніч. Чи я забуду. Як солодко з тобою бути. Сумнів.
12. Глюк К. Арієтта з опери "Орфей і Еврідіка" (Молю, благаю). Арія Орфея із опери „Орфей і Еврідіка”.
13. Гріг Є. Травнева пісня. Весняна квітка. Люблю тебе. З водяною лілією.
14. Гурільов О. Мелодійно дзвонить дзвінок. Серце-іграшка. Матінко-голубонько. Вам не зрозуміти моєї печалі.
15. Данькевич К. Чого з'являєшся мені у сні.
16. Калачевський М. Серенада. Копана заступом яма глибока. Землю ніч накрила.
17. Колесса Ф. Ізрівнай, Боже.
18. Кос-Анатольський А. Море. Лукашева сопілка. Два потоки з Чорногори. І снилося зночі дівчині.
19. Косенко В. Колискова.
20. Кошиць О. Ой, дивнеє народження. Дар днесь пребагатий.
21. Лисенко М. В грудях вогонь. Видно шляхи Полтавської. Ой, мати, мати. Чи я тобі, дочко, дві пісні Виборного з опери "Наталка-Полтавка". Пісня Цвіркунки з опери "Чорноморці" Ой, маю, маю я оченята. Огні горять. Ти не моя. Хустиночка. На вгороді коло броду. Княжна. У неволі. Якби мені, мамо, намисто. Ой по городі ромен цвіте. Пісня Одарки з опери „Різдвяна ніч”. Хустиночка. Місяцю-князю. У гаю, гаю вітру немає. Утоптала стежечку.
22. Лопатинський Л. Ах, скільки струн в душі дзвенить.
23. Людкевич С. Одна пісня голосенька.
24. Майборода Г. Не минай з погородою.
25. Матюк В. Родимий краю. Не плач, Рахиле.
26. Маркевич М. Нащо мені чорні брови. Сирота.
27. Мендельсон Ф. На крилах чарівної пісні.
28. Стеценко К. Небо і земля. Дивная новина. Вечірня пісня.

29. Січинський Д. Як почувеш вночі. У гаю, гаю. Бабине літо.
30. Сокальський В. Ой, маю я, маю. Коли б не смутная тривога.
31. Степовий Я. Розвійтеся з вітром. Серенада. Утоптала стежечку.
32. Стеценко К. Стояла я і слухала весну. Дивлюсь я на яснії зорі.

Обробки українських народних пісень

1. Бігдай Я. Нащо, Боже, чорні брови.
2. Бойченко П. В кінці греблі шумлять верби.
3. Вериківський М. Ти кропивка, ти зелененька. Ой під грушою, під колючою.
4. Войт В. Скажи мені правду. Ой, не цвіти буйним цвітом. Якби мені не тиночки. Ой, летіла зозуленька. Ой ти живеш на горонці. Глибока кирниця. Як поїхав мій миленький до млина. Не женися, сину. Ой ходив чумак.
5. Дремлюга М. Ой, не цвіти буйним цвітом.
6. Жуковський Г. Сміються, плачуть солов'ї.
7. Заремба В. Повій, вітре, на Україну.
8. Карпенко С. Цитьте, вітри.
9. Кауфман Л. Ой, не світи, місяченьку. Ой, пливи, вутко
10. Колесса М. Ой є в лузі калина. Чому ж не прийшов.
11. Колодуб Л. Закувала зозуленька.
12. Кос-Анатольський А. Чотири воли пасу я. Ой, прийшов я до двора. Ой, п'ю ж бо я горілоньку. Ой на горі сніг біленький.
13. Лисенко М. Лугом іду. Вийду я на гіроньку. Чом дуб не зелений. Де ти, доле, барилася. Без тебе, Олесю. Дощик. Казав мені батько. Ой, у полі озерце. Чом, чом не прийшов. Вийду я на гіроньку.
14. Людкевич С. Ой, вербо, вербо. Чи се ж така криниченька.
15. Лятошинський П. Ой, маю я чорні брови. Ой, там за Дунаєм.
16. Майборода Г. Ой, заграйте, музики. Як я поорав.
17. Наденинко Ф. Чорнії брови.

Пісні сучасних композиторів

1. Білаш О. Заграй мені. Цвітуть осінні тихі небеса. Два кольори. Явір і яворина. Материна пісня. Над Україною. Прапор України. Пробач мені. Не тужіть. Прощальний роман.
2. Гайдамака П. Калинонька. Шаллю зорі золотою.
3. Горчинський А. Я пишу тобі листи.
4. Івасюк В. Батьківщино моя.. Шумить пшениця, як Дунай. Моя пісня.
5. Корейчук М. Цвіт роси. Місто білих голубів. Розквітай, земле моя.
6. Левицький О. Романс. Пісня.
7. Майборода Г. Запливай же, роженько весела.
8. Майборода П. Виростеш ти, сину. Пісня про рушник. Не збивай, зозуле, цвіту.
9. Соневицький І. Україні. Колискова. Заповіт. Богородице Діво. Твої очі.
10. Фільц Б. Пролісок Баркарола.
11. Хренніков Т. Колискова з музики до вистави „Давним давно”.

11. Рекомендована література

Базова

1. Маслій К.С. Грані педагогічної майстерності : навчальний посібник (гриф МОН України, лист від 31.01.2003 р., № 1/П-334) / К.С. Маслій. – Рівне : РДГУ, 2003. – 280 с.
2. Шимко С.Є. Розвиток співацького голосу студентів музичних спеціальностей засобами фонетичного методу : методичний посібник (гриф МОН України, лист від. 09.02.2010 р., № 1/11-644) / С.Є. Шимко. – Кременець, 2010. – 168 с.
3. Швидків М.Л. Навчальний репертуар для баритона в класі постановки голосу : навчальний посібник (гриф МОНМС України, лист від 01.02.2012 р., № 1-11-1245 Ш 355) / М.Л. Швидків. – Кременець: ВЦ КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2012. – 138 с.

Допоміжна

1. Алиев Ю.Б. Настольная книга школьного учителя-музиканта / Ю.Б. Алиев. – М., 2000.
2. Базиликута Б. Українські пісні та романси [Ноти] / Б. Базиликута. – Львів : Каменяр, 2009. – 101 с.
3. Барвінський В. Колядки і щедрівки для фортепіано зі словесним текстом [Ноти] / упор. О. Смоляк. – Тернопіль : Збруч, 2007. – 24 с.
4. Збірник пісень з акомпанементом для 1-2 класів / упор. Л.М. Єлагіна. – Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2014. – 120 с.
5. Збірник пісень з акомпанементом для 3-4 класів / упор. Л.М. Єлагіна. – Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2013. – 144 с.
6. Емельянов В.В. Развитие голоса. Координация и тренинг / В.В. Емельянов. – М. : Издательство «Лань», 2003. – 192 с.
7. Кириліна І. Пісні для дітей. Випуск 2. [Ноти] / І. Кириліна. – Київ : Мелосвіт, 2003.
8. Кренців Я. Сольний спів. Сопрано : вокально-педагогічний репертуар Фільц / Я. Кренців. – К. : Музична Україна, 2015. – 160 с.
9. Лопатинський Я. Сміються, плачуть солов'ї [Ноти] / упор. М. Логойда – Львів : Спів Митуси, 2010. – 68 с.
10. Лопатинський Я. Солоспіви [Ноти] / Я. Лопатинський. – Львів : Спів Митуси, 2009. – II збірка. – 66 с.
11. Лопатинський Я. Солоспіви [Ноти] / Я. Лопатинський. – Львів : Спів Митуси, 2011. – III збірка. – 72 с.
12. Морозов В.П. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники / В.П. Морозов. – М., 2002. – 512 с.
13. Народи мені, дівчино, сина : пісня Оксани Герасименко на слова українських поетів [Ноти] / упор. О. Герасименко-Олійник. – USA : ALLRIGHTSRESERVED, 2006. – 16 с.
14. Печенюк М.А. Дзвінки голоси. Музична хрестоматія. Пісенний матеріал. 7-ий клас [для шкіл різного типу навчання] : навчально-методичний посібник / М.А. Печенюк. – Тернопіль : АСТОН, 2011. – 106 с.
15. Печенюк М.А. Дзвінки голоси. Музична хрестоматія. Пісенний матеріал. 8-ий клас [для шкіл різного типу навчання] : навчально-методичний посібник / М.А. Печенюк. – Тернопіль : СМП «АСТОН», 2012. – 164 с.
16. Рахчєєв В. Постановка голосу і методика навчання співу / В. Рахчєєв. – Мінськ, 1998. – 210 с.
17. Смик О. Отакі ми є [Ноти] : репертуарний збірник зі словесним текстом / О. Смик. – Луцьк : Волинь. – 2014. – 36 с.

18. Українські колядки для ансамблів бандуристів зі словесним текстом [Ноти] / упор. О. Герасименко-Олійник. – Львів, 2009. – 44 с.
19. Фільц Б. Зацвіла в долині червона калина [Ноти] / упор. О. Хлебнікова. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008.
20. Фільц Б. Золоте весельце. Хори і пісні для дітей мол. шкільного віку [Ноти] / Б. Фільц. – Тернопіль : Астон, 2007.
21. Фільц Б. Солоспіви на вірші Теодори Савчинської-Латик [Ноти] / упор. Уляна Молчко. – Стрий : Щедрик, 2007. – 21 с.
22. Хоралець Т.А. Використання вокальних вправ під час навчання сольного співу / Т.А. Хоралець // Мистецтво в школі. – 2011. – № 4 (28). – С. 2–3.
23. Швидків Г.Р. Українські народні пісні та романси в курсі постановки голосу : навчальний репертуарно-методичний посібник [Ноти] / Г.Р. Швидків. – Рівне : Перспектива, 2005. – 130 с.
24. Шевело Л., Мартиненко Г. Голос мого Полісся [Ноти] / Л. Шевело, Г. Мартиненко. – Львів : Спів Митуси, 2009. – 60 с.
25. Шевело Л. Сміються, плачуть солов'ї [Ноти] / Л. Шевело, Г. Мартиненко. – Львів : Спів Митуси, 2009. – 60 с.
26. Шимко С.Є. Підвищення рівня розвитку співацького голосу студентів педвузу як результат застосування фонетичного методу: методичний посібник / С.Є. Шимко. – Кременець: РВЦ КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2005. – 108 с.
27. Шимко С.Є. Теоретичні та методичні основи співу : методичний посібник / С.Є. Шимко. – Кременець : РВЦ КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2005. – 84 с.
28. Юцевич Ю. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу : навчально-методичний посібник [для викладачів і студентів, учителів шкіл різного типу] / Ю. Юцевич. – К. : ІЗМН, 2008. – 158 с.

12. Інформаційні ресурси

<https://www.free-scores.com/download-sheet-music.php?pdf=51814#play>

<https://dlib.indiana.edu/variations/scores/song.html>